

28. 7. 2006

ID: 42280

Nebezpečnost činu pro společnost

Při důsledné aplikaci ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona je nutno při posuzování právní kvalifikace hodnotit nikoli všechny okolnosti tvořící stupeň nebezpečnosti činu pro společnost definované v ustanovení § 3 odst. 4 tr. zákona, nýbrž přítomnost či absenci okolností podstatně zvyšujících stupeň nebezpečnosti činu pro společnost a teprve po tomto hodnocení a na jeho základě učiněném rozhodnutí o právní kvalifikaci je na místě v rámci rozhodování o výši trestu v rámci trestní sazby úvaha a hodnocení dalších skutečností včetně těch, které svědčí ve prospěch pachatele trestného činu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 475/2004, ze dne 9.6.2004)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání nejvyšší státní zástupkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 1. 2004, sp. zn. 3 To 144/2003, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 45 T 7/2003, podané v neprospěch obviněného V. S., nyní ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici O., a rozhodl podle § 265k odst. 1, 2 a § 265l odst. 1 tr. řádu tak, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 1. 2004, sp. zn. 3 To 144/2003 se zrušuje. Současně se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Vrchnímu soudu v Olomouci se příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 11. 2003, sp. zn. 45 T 7/2003, byl obviněný V. S. uznán vinným pokusem trestného činu vydírání podle § 8 odst. 1 k § 235 odst. 1, odst. 3 tr. zákona a trestným činem šíření poplašné zprávy podle § 199 odst. 2 tr. zákona, za které byl podle § 235 odst. 3 tr. zákona za použití § 35 odst. 1 tr. zákona odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 7 roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zákona zařazen do věznice s ostrahou.

Podkladem výroku o vině se stalo zjištění soudu prvního stupně, že obviněný poté, co se rozhodl získat pro sebe finanční prostředky od českého státu tak, že pokud je v požadované výši nedostane, bude veřejnosti vyhrožovat odpálením nástražných výbušných systémů na blíže neidentifikovaných místech v P. a B., začal tento svůj vyděračský záměr uskutečňovat tím, že z bytu v O. - V. na ul. Š., za použití osobního počítače se zaregistrovanou elektronickou adresou a jí odpovídajícím číslem internetového protokolu, se přes telefonní modem telefonního čísla registrovaného Č. T., a.s. na jeho otce J. S., prostřednictvím internetové sítě připojil:

- dne 19. 5. 2003 v 10.09.13 hod. na internetový portál obchodní společnosti S. CZ, a.s., kde si pak zaregistroval elektronickou adresu, prostřednictvím které poté téhož dne v 10.15.22 hod. odeslal na elektronickou schránku MV ČR v Praze výhružný dopis, ve kterém požádal do 25. 5. 2003 o vyplacení částky 840.000,- Kč, aniž blíže specifikoval místo a čas předání peněz, přičemž v případě nevyhovění pohrozil odpálením již umístěných náloží na blíže nespecifikovaných místech v P. a B., event. následným „zarovnáním republiky“, čímž úmyslně navodil dojem, že disponuje výbušninami a je reálně schopen své pohrůžky uskutečnit,

- dne 22. 5. 2003 ve 13.19.51 hod. na internetový portál obchodní společnosti A T. C., s.r.o., kde si pak zaregistroval elektronickou adresu, ze které poté téhož dne ve 13.27 hod. a ve 13.36 hod. odeslal na e-mailovou adresu TV N. dva stejné dopisy, ve kterých opětovně pohrozil výbuchem nálože v P., nebude-li mu do 48 hodin poskytnuta státem částka 50.000.000,- Kč a bude-li proveden pokus o jeho vysledování na internetové síti,

- dne 23. 5. 2003 ve 12.49.19 hod. opět na internetový portál společnosti A T.C., s.r.o., kde si pak zaregistroval další elektronickou adresu, ze které poté téhož dne ve 12.59 hod. odeslal na e-mailovou adresu TV N. další dopis, ve kterém zopakoval svou předchozí žádost o zaplacení 50.000.000,- Kč, dále požadoval vytvoření účtu na převod jím požadovaných peněz i o opětovné zveřejnění svého požadavku v hlavní zpravodajské relaci celostátního vysílání TV N. v 19.30 hod., přičemž současně připomněl, že do výplaty peněz zbývá pouze 20 hodin, a poté budou nálože

explodovat v intervalech 25 minut, přičemž požadovanou finanční částku 50.000.000,- Kč neobdržel, neboť byl vypátrán a zadržen s tím, že následně bylo zjištěno, že ve skutečnosti reálně nedisponoval žádnou výbušninou, prostřednictvím které by byl schopen své výhrůžky uskutečnit a uvedené dopisy rozesílal s vědomím, že jsou nepravdivé, avšak musel přitom vědět, že tyto i přesto mohou - vzhledem ke svému obsahu - vyvolat vážně znepokojení u obyvatelstva označených měst, a to zejména za situace, kdy byla veřejnost o jeho požadavcích mediálními prostředky s celostátní působností podrobně informována.

Uvedený rozsudek nenabyl bezprostředně právní moci, neboť proti němu podal obviněný odvolání, kterým se zabýval ve veřejném zasedání konaném dne 26. 1. 2004 Vrchní soud v Olomouci. Ten svým rozsudkem sp. zn. 3 To 144/2003 podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. řádu nově rozhodl tak, že obviněného V. S. při nezměněném popisu skutku uznal vinným jednak pokusem trestného činu vydírání podle § 8 odst. 1 k § 235 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákona, jednak trestným činem šíření poplašné zprávy podle § 199 odst. 2 tr. zákona. Za tyto trestné činy mu podle § 235 odst. 2 tr. zákona za použití § 35 odst. 1 tr. zákona uložil úhrnný trest odnětí svobody v trvání 4 roků, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 3 tr. zákona zařadil do věznice s dozorem.

V neprospěch obviněného podala proti tomuto rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ve lhůtě podle § 265e tr. řádu dovolání nejvyšší státní zástupkyně. V dovolání uvádí, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a odkazuje se na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Z obsahu dovolání je zřejmé, že je podáno proti výroku o vině a v návaznosti na to i proti výroku o trestu z rozsudku odvolacího soudu.

V obsáhlém odůvodnění svého dovolání především konstatuje, že hmotně právní závěry vrchního soudu, o něž opřel rozhodnutí o zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vlastní rozhodnutí o vině a trestu jsou nesprávné a neodpovídají skutkovým zjištěním, k nimž dospěl soud prvního stupně a na nichž odvolací soud ničeho nezměnil. Upozorňuje na to, že ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona, jehož nesprávnou aplikaci odvolací soud vytýká soudu nalézacímu, se výslovně omezuje na hodnocení konkrétní kvalifikační okolnosti, jež má za následek přísnější posouzení trestného jednání. V daném případě se jedná o znak „způsobení škody velkého rozsahu“. Při právním hodnocení skutku se však soud druhého stupně (narozdíl od soudu nalézacího) tímto znakem trestného činu prakticky vůbec nezabýval, vyjma neschopnosti obviněného vysvětlit, jak k požadované částce 50 milionů Kč dospěl, což je ovšem skutečnost, která nemá na povahu předmětné kvalifikační okolnosti nejmenší vliv. Jestliže pachatel směřoval k získání částky desetinásobně přesahující hranici škody velkého rozsahu, pak nejvyšší státní zástupkyně považuje za rozpor se zásadami logiky konstatování, že tato okolnost podstatně nezvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. Za správné nepovažuje ani závěry odvolacího soudu při všeobecném hodnocení společenské nebezpečnosti jednání obviněného s tím, že tento soud ponechal zcela bez povšimnutí zvláštní povahu prostředku, jehož obviněný ke spáchání trestné činnosti užil. Připomíná, že se jedná o užití mimořádně účinného informačního a komunikačního média a vyslovuje názor, že tato okolnost rovněž výrazně zvyšuje nebezpečnost jednání obviněného a mělo k ní být přihlédnuto minimálně v zájmu generální prevence. Rovněž v této souvislosti připomíná, že obviněný činil všechno, co bylo v jeho teoretických vědomostech a praktických schopnostech, aby se bránil odhalení, když postupně měnil adresy elektronické pošty, z nichž výhrůžné dopisy odesílal, a jeho dopadení bylo umožněno pouze díky bezpečnostním a evidenčním opatřením poskytovatelů internetových služeb. Jednal tudíž promyšleně, po delším rozvažování, nikoli z náhlého popudu, impulzivně a bez vědomí možných trestních následků.

Pro hodnocení společenské nebezpečnosti jednání pachatele není rozhodné, že nedošlo ke škodlivému následku - tato okolnost je vyjádřena již v právní kvalifikaci předmětného trestného jednání, pokud bylo posouzeno jako pokus trestného činu vydírání podle § 8 odst. 1 tr. zákona k § 235 odst. 1, odst. 3 tr. zákona, a její další přičítání jako okolnosti, která má pachateli polehčovat, tedy postrádá opodstatnění. Nejvyšší státní zástupkyně označuje za v tomto ohledu zcela nelogickou úvahu odvolacího soudu o tom, že by na nebezpečnost jednání obviněného mělo mít dokonce podstatný vliv to, že nebyl schopen objasnit důvod, proč svůj požadavek definoval částkou 50 milionů Kč.

Nejvyšší státní zástupkyně nad rámec uplatněného dovolacího důvodu ještě poznamenává, že odvolací soud nesprávně postupoval podle § 254 odst. 2 tr. řádu, protože v daném případě nebyl oprávněn z titulu odvolání směřujícího výlučně proti výroku o trestu přezkoumávat výrok o vině, protože výrok o trestu žádnou vadou zatížen nebyl a již vůbec ne takovou, jež by měla původ ve výroku o vině.

V petitu podaného dovolání navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, jakož i všechny další výroky na toto rozhodnutí obsahově navazující, pokud by vzhledem ke změně, k níž by došlo zrušením, pozbyly podkladu, a aby věc přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci k novému projednání a rozhodnutí.

K podanému dovolání se písemně vyjádřil obviněný a jeho rodiče, kteří považují napadené rozhodnutí odvolacího

soudu za správné a navrhuji, aby dovolání nejvyšší státní zástupkyně bylo podle § 265j tr. ř. zamítnuto.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda jsou v dané věci splněny podmínky přípustnosti podle § 265a tr. řádu a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. řádu, protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá rozhodnutí pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřuje proti rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným a uložen mu trest. Nejvyšší státní zástupkyně je rovněž osobou oprávněnou k podání tohoto mimořádného opravného prostředku v neprospěch obviněného.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanoveních § 265b tr. řádu, bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda uplatněný dovolací důvod lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, jehož existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (§ 265i odst. 3 tr. řádu). V posuzovaném případě směřuje podané dovolání proti právní kvalifikaci skutku a je v souladu s uplatněným zákonným dovolacím důvodem dle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu.

Věcným přezkoumáním rozhodnutí soudů obou stupňů na podkladě podaného dovolání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání je důvodné.

Vrchní soud v Olomouci rozhodl o vině obviněného V. S. pokusem trestného činu vydírání podle § 8 odst. 1 k § 235 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákona na základě nesprávného hmotně právního posouzení skutku, neboť vadně aplikoval ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona. Pochybení odvolacího soudu spočívá v tom, že aniž by cokoliv změnil na skutkových zjištěních nalézacího soudu např. doplněním dokazování - usoudil, že v daném případě neexistovaly okolnosti, které by pro svou závažnost podstatně zvyšovaly stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Ačkoli v odůvodnění svého rozsudku vytýká soudu nalézacímu že „v odůvodnění se podrobněji nezabýval hodnocením konkrétního stupně společenské nebezpečnosti jednání obžalovaného podle § 3 odst. 4 tr. zákona a aplikací ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona, což mělo mít podstatný vliv na zjištěnou nesprávnost rozhodnutí o vině obžalovaného v důsledku porušení trestního zákona“, sám ve svém rozhodnutí činí totéž, resp. na základě vlastního rozboru dochází k nesprávnému hmotně právnímu posouzení. Z rozhodnutí odvolacího soudu je zjevné, že tento soud při rozhodování o právní kvalifikaci skutku rozhodoval v tendenci vyzdvihnout význam některých skutečností svědčících ve prospěch obviněného (naivita jednání, absence prostředků k realizaci jeho hrozeb apod.). Tyto skutečnosti však neučinil předmětem svých úvah v rámci rozhodování o trestu (vůči kterému směřoval řádný opravný prostředek obviněného), nýbrž v rozhodování o právní kvalifikaci skutku. V této souvislosti je nutno připomenout, že při důsledné aplikaci ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona, na který se odvolací soud sám odkazuje, je nutno při posuzování právní kvalifikace hodnotit nikoli všechny okolnosti tvořící stupeň nebezpečnosti činu pro společnost definované v ustanovení § 3 odst. 4 tr. zákona, nýbrž přítomnost či absenci okolností podstatně zvyšujících stupeň nebezpečnosti činu pro společnost a teprve po tomto hodnocení a na jeho základě učiněném rozhodnutí o právní kvalifikaci je na místě v rámci rozhodování o výši trestu v rámci trestní sazby úvaha a hodnocení dalších skutečností včetně těch, které svědčí ve prospěch pachatele trestného činu.

V tomto ohledu postupoval správně Krajský soud v Ostravě, když na základě učiněných skutkových zjištění, u nichž nebyly ani odvolacím soudem konstatovány pochybnosti, které by bylo nutno vyložit dle zásady „in dubio pro reo“, dospěl k závěru, že obviněný V. S. svým jednáním naplnil všechny zákonné znaky skutkové podstaty pokusu trestného činu vydírání podle § 8 odst. 1 k § 235 odst. 1, odst. 3 tr. zákona, přičemž tomuto soudu nelze oprávněně vytknout, že by v rámci aplikace ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona nezjistil a ve svém rozhodnutí neuvedl skutkové okolnosti, které podstatně zvyšují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Nejvyšší soud má za nepochybné, že minimálně zneužití internetu jako mimořádně účinného komunikačního prostředku a vysílání celoplošné televizní stanice v její hlavní zpravodajské relaci tak, aby poplašná zpráva zasáhla a s ohledem na svůj obsah znepokojila, ne-li vyděsila, převážnou část populace České republiky, takové okolnosti jednoznačně tvoří, přičemž je nutno považovat za zjevně nesprávné takové hmotně právní posouzení, které tyto skutečnosti ignoruje či jim nepřikládá v rozporu s ustanovením § 88 odst. 1 tr. zákona téměř žádný význam s tím, že pachatel jednal naivně, byl brzy odhalen a žádné výbušniny ve skutečnosti k dispozici neměl. Nezanedbatelnou okolností není ani fakt, že obviněný se pokoušel vydíráním získat částku, která desetinásobně převyšuje hranici škody značného rozsahu, uvedenou v ustanovení § 89 odst. 11 tr. zákona - 5 milionů korun.

Lze tedy uzavřít, že Krajský soud v Ostravě při svém rozhodování o vině obviněného V. S. postupoval v souladu se zákonem, když právně kvalifikoval jeho jednání jednak jako pokus trestného činu vydírání podle § 8 odst. 1 k § 235 odst. 1, odst. 3 tr. zákona a jednak jako trestný čin šíření poplašné zprávy podle § 199 odst. 2 tr. zákona.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud shledal, že podané dovolání je důvodné, rozhodl tak, že napadený rozsudek

Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 1. 2004, sp. zn. 3 To 144/2003 zrušil. Současně zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Věc se tak vrací do stadia odvolacího řízení a úkolem Vrchního soudu v Olomouci bude, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž bude vázán výše uvedeným právním názorem Nejvyššího soudu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)